

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	AF042 Фінансово-економічна безпека Financial-Economic Security
Рівень освіти	Початковий рівень (короткий цикл)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	071 Облік і оподаткування
Освітня програма	Облік і аудит
Семестр	4
Курс	2 курс
Анотація курсу	<p><u>Предметом вивчення</u> навчальної дисципліни є фінансово-економічна безпека як об'єктивна закономірність економічного розвитку, державна політика щодо забезпечення економічної безпеки України.</p> <p><u>Мета вивчення дисципліни:</u> формування у студентів безпекових компетентностей на рівні знань та вмінь з теорії та практики економічної безпеки держави, суб'єктів господарювання та особи.</p>
Сторінка курсу в MOODLE	-
Мова викладання	Українська
Лектор курсу	Здір Віктор Анатолійович канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: victor19831111@ukr.net Messenger: https://www.facebook.com/victor.zdir
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	<i>Облік і аудит:</i> http://csbc.edu.ua/documents/otdel/ooop_ob.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК 6. Знання та розуміння предметної області, та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 10. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.</p>
Перелік спеціальних	СК 1. Здатність аналізувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію економічної теорії, робити

компетентностей (СК)	узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці. СК 2. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, аудиту, оподаткування. СК 8. Здатність ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.
Перелік програмних результатів навчання	РН 1. Демонструвати базові знання економічних категорій і законів для розуміння причинно-наслідкових та функціональних зав'язків, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. РН 2. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері економічної відповідальності підприємств. РН 3. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування. РН 9. Ідентифікувати та оцінювати ризики господарської діяльності підприємств. РН 12. Вміти застосовувати економіко-математичні методи в обраній професії. РН 13. Володіти та застосовувати знання державної та іноземної мови для формування РН 14. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття. РН 18. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 90 Кількість кредитів – 3 Кількість лекційних годин – 22 Кількість практичних занять – 23 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 45 Форма підсумкового контролю – залік
Методи навчання	Вербальний метод; пояснювально-демонстраційний метод; метод проблемного викладання; індивідуальні та групові завдання; розв'язування задач, робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анування тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації).

Зміст дисципліни	
Тема 1. Методичні засади економічної безпеки	Соціально-економічна безпека держави: історичні аспекти та організаційно-правові основи становлення і розвитку в Україні. Завдання та предмет соціально-економічної безпеки. Характерні риси соціально-економічної безпеки. Економічна безпека держави як багаторівнева система: суть та складові. Економічна безпека в системі національної безпеки. Категоріальний апарат економічної безпеки та її базові елементи: небезпека, безпека, загроза. Національні економічні інтереси та їх класифікація.
Тема 2. Фінансова безпеки економічної безпеки держави	Поняття, структура та сутність фінансової безпеки держави. Механізм і засади фінансової безпеки держави. Бюджетна та валютна безпеки як складові фінансової безпеки України. Аналіз стану боргової безпеки України. Грошово-кредитна політика як складова фінансової безпеки держави. Грошово-кредитна політика як складова фінансової безпеки держави.
Тема 3. Основні складові економічної безпеки України	Енергетична та ресурсно-сировинна безпека держави. Науково-технологічна (інноваційна) безпека. Інвестиційна та фінансова безпека. Продовольча безпека. Безпека людського розвитку. Експортна безпека. Імпортна безпека. Безпека у сфері міжнародного руху капіталу. Безпека у процесі міжнародної трудової міграції. Реалізація принципів без'ядерного статусу. Територіальна цілісність та непорушність кордонів України. Формування нової політичної географії. Лінії світового розколу. Наростання ресурсного й енергетичного дефіциту. Нові центри сили.
Тема 4. Зовнішньоекономічна безпека України	Глобалізація як фактор соціально-економічної безпеки. Суб'єкти зовнішнього впливу на соціально-економічну безпеку України. Необхідність державного регулювання «відкритості» національної економіки. Сутність зовнішньоекономічної безпеки. Експортна та імпортна складові соціально-економічної безпеки України. Зовнішня торгівля та її вплив на економічну безпеку держави, структура і проблеми зовнішньої торгівлі України.
Тема 5. Соціальна складова національної безпеки України	Сутність та місце соціальної безпеки у системі національної безпеки. Тенденції взаємообумовленості соціальної та економічної складових безпеки. Соціальна безпека як критерії соціалізації економіки. Проблеми розвитку соціальної сфери та їхній вплив на стан економічної безпеки держави та особи.
Тема 6. Продовольча безпека	Поняття, специфіка вимог і основні фактори продовольчої безпеки держави. Сучасний стан продовольчої безпеки України, і напрями забезпечення продовольчої безпеки України.
Тема 7. Індикатори економічної безпеки підприємства	Поняття та види діагностики діяльності підприємства. Типологія видів економічної діагностики. Основи діагностики зовнішнього середовища підприємства. Аналіз рівня фінансово-економічної безпеки підприємства за критерієм забезпечення запасів джерелами їх покриття. Методи діагностування фінансової кризи. Методи оцінки інтелектуального капіталу та потенціалу підприємства.

	Показники оцінки інтелектуального потенціалу підприємства.
Тема 8. Система економічної та фінансової безпеки підприємства	Поняття та основні елементи системи економічної безпеки підприємства. Організація системи безпеки підприємства. Завдання, що вирішуються системою гарантування безпеки. Політика безпеки підприємства: поняття, цілі та складові. Програма гарантування безпеки підприємства. Особливості стратегічного управління в сфері безпеки. Тактика гарантування безпеки. Засоби гарантування безпеки. Механізм реалізації безпеки. Функції системи безпеки. Структура фінансової безпеки держави. Внутрішні та зовнішні загрози фінансовій безпеці. Ключові напрямки розвитку системи фінансової безпеки суб'єктів підприємництва.
Тема 9. Рейдерство та економічне шпигунство в Україні	Рейдерство як фактор формування нових підходів до організації безпеки підприємств. Типізація рейдерства та методи боротьби з ним. Протидія рейдерству як запорука розвитку вітчизняної економіки. Методи захисту від корпоративного рейдерства. Економічна розвідка як фактор у конкурентній боротьбі. Класифікація економічної розвідки. Принципи економічної розвідки. Організація та ефективність економічної розвідки. Схема організації економічної розвідки у великих корпораціях. Організація розвідки в середніх фірмах. Особливості організації розвідки малими підприємствами. Методи шпигунства (методи збирання інформації).
Тема 10. Фінансова безпека банків	Роль і місце фінансової безпеки банків у системі забезпечення фінансової безпеки держави. Види банківської безпеки. Структура фінансової безпеки. Оцінка сучасного стану банківської системи України в контексті рівня її безпеки. Переваги і недоліки наявності іноземних банків в Україні. Індикатори стану банківської системи. Основні інструменти забезпечення фінансової безпеки банків.
Тема 11. Функціональні механізми зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності в Україні	Фіскальна політика. Детінізація підприємницького середовища. Стимулювання інноваційної активності малих і середніх підприємств. Посилення конкурентоспроможності підприємств.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, офіційне працевлаштування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.

Система оцінювання		
<p>Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу. Підсумкова оцінка виставляється як загальна сума балів, набраних за результатами поточного контролю.</p> <p style="text-align: center;">Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни</p>		
Види навчальної роботи	Мах кількість балів	
Експрес-опитування / рішення кросвордів / тестові завдання в MOODLE (10 тем по 4 бали)	40	
Модульна контрольна робота (2м.к.р. * 15 б)	30	
Розрахункова робота / написання тез	30	
Разом	100	
Шкала оцінювання		
ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Ареф'єва О. В. Планування економічної безпеки підприємств / О. В. Ареф'єва, Т. Б. Кузенко. – К. : видавництво Європейського ун-ту, 2018. – 169 с.
2. Васильців Т. Г. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: підручник / Варналій З.С., Васильців Т.Г., Лупак Р.Л. та ін. – Чернівці: Технодрук, 2020. – 458 с.
3. Економічна безпека : Навчальний посібник / за заг. ред. З. С. Варналія.– К. : Знання, 2018. – 647 с.
4. Живко З. Б. Методологія управління економічною безпекою підприємства : Монографія / З. Б. Живко. 9 – Львів: Ліга-Прес, 2018. – 474 с.
5. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства: Навчальний посібник / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 256 с.
6. Моделирование економічної безпеки: держава, регіон, підприємство: моногр. / за ред. Валерія Михайловича Геєця. – Х. : Інжек, 2019. – 240 с.
6. Ganna Blakyta and Tetiana Ganushchak (2018). Enterprise financial security as a component of the economic security of the state. Investment Management and Financial Innovations, 15(2), 248-256.
7. Book review: Charles J. Whalen (ed.), Financial Instability and Economic Security after

Додаткова література

1. Васильців Т. Г. Стратегічні пріоритети конвергенції соціальної безпеки України та ЄС / Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр. – 2018. – Вип. 5 (133). – С. 14-19.
2. Гуменюк А. М. Стан та напрями реалізації державної структурної політики імпортозаміщення в Україні [Електронний ресурс] / А. М. Гуменюк, Р. Л. Лупак, С. А. Рудик // Глобальні та національні проблеми економіки : електрон. наук. фахове вид. – 2020. – Вип. Режим доступу : http://globalnational.in.ua/archive/6-2015/06_2016.pdf.
3. Заярна Н. М. Реалії інтеграції економіки України у європейський економічний простір / Н. М. Заярна, Р. Л. Лупак, В. В. Голубка // Вісник Львівського торговельно-економічного університету. – 2018. – Вип. 56. – С. 33-38.
4. Козик В. В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко. – К. : Знання, 2020. – 406 с.
5. Макуха С. М. Україна в міжнародних економічних відносинах в умовах глобалізації : монографія / С. М. Макуха. – Харків : Легас, 2018. – 352с.
6. Механізми та функціонально-структурні інструменти забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в умовах сучасних загроз економічної безпеки : монографія / за ред. Васильціва Т. Г., Лупака Р. Л. – Львів : ННВК "АТБ", 2019. – 552 с.
7. Назаренко О. А. Міжнародні договори в системі джерел конституційного права України : монографія / О. А. Назаренко. – К. : КНЕУ, 2019. – 175 с.
8. Стратегія та засоби конвергенції системи соціальної безпеки України та ЄС у процесі євроінтеграції : монографія / за ред. Васильціва Т. Г., Лупака Р. Л. – Львів : ННВК "АТБ", 2018. – 303 с.
9. Циганкова Т. М. Міжнародна торгівля : навч. посіб. / Т. М. Циганкова, Л. П. Петрашко, Т. В. Кальченко. – К. : КНЕУ, 2019. – 488 с.
10. Vasylytsiv T. Assessment of the level of penetration of import dependence in the context of the import substitution policy in Ukraine / T. Vasylytsiv, R. Lupak, Y. Osadchuk // Економічний часопис-XXI. – 2019. – № 167 (9-10). – С. 13–17. 11. Vasylytsiv T. Justification of strategic priorities of state structural policy of import substitution in Ukraine / T. Vasylytsiv, R. Lupak // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 1 (175). – С. 52–60.

Нормативно-правові документи

1. Бюджетний кодекс України: Кодекс від 08.07. 2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page>
3. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 р. № 1277. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13>
4. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514-17/page>
5. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>
6. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>
7. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних

злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 14 жовтня 2014 року N 1702-VII/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>

8. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні : Постанова КМУ від 2 лютого 2011 р. N 389. URL: <http://mjk.lutsk.ua/folder/view/KabMin>

9. Про схвалення Концепції забезпечення національної безпеки у фінансовій сфері: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2012 р. № 569-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2012-%D1%80>

10. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=3480-15>

11. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Наказ Міністерство економіки України від 19.01.2006 № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06/sp:wide>

Інформаційні ресурси

1. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dstszi.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua>

3. Служба безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sbu.gov.ua>

4. Служба економічної безпеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sebweb.at.ua>

5. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>

6. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>